

UVODNIK

Pred nami je nova številka škofijskega glasila Jagode naše pastorage. Z njo začnemo deveti letnik; ponosno – obenem pa se odpira tudi nekaj vprašanj o njegovi usmeritvi.

Škofijsko glasilo

Ko razmišljam o Jagodah kot uradnem glasilu novomeške škofije, mi prihajajo na misel občinska glasila, ki jih gospodinjstva prejmejo brezplačno v poštni nabiralnik. Publikacije so pogosto zanimive, ker govorijo o krajevnih dogodkih, o katerih sicer morda ne bi slišali in se dogajajo dovolj blizu, da se nas dotikajo. Njihov namen po navadi ni toliko kritično soočanje stališč, temveč bolj prikaz informacij in dogodkov na področju, ki ga zajemajo.

Podobno je pri našem škofijskem glasilu, ki trikrat na leto povzame pomembnejše dogajanje v škofiji in sporoča nekatere pomembne informacije, ki jih drugod zaman iščemo.

Jagode naše pastorage

Pri Jagodah naše pastorage se je v preteklih letnikih vsaj okvirno oblikovala zasnova v treh delih, ki pa niso ločeni po rubrikah. Vsaka številka tako prinese nekaj bolj pastoralno naravnanih člankov, nekaj poročil o pomembnejših dogodkih in kopice vabil ter

napovedi. Vsak lahko najde kaj zanimivega zase. Res pa je, da je včasih težko krmariti med pravo mero tega ali onega dela in se pri urejanju kdaj pokaže, da smo bolj kot od uredniške politike odvisni od dogajanja.

V 1. številki leta 2014 se tematska članka dotikata družinske tematike v pričakovanju sinod o družini in trenutnega stanja ob pisanju pastoralnih načrtov. Med poročili so razmišljanja o novembrskih duhovniških dnevih v Strunjanu, praznovanju godu drinskih mučenk v Šmarjeti in srečanju kolednikov v Baragovem zavodu. Napovedi, ki so tokrat lahko zanimive tudi z vsebinskega vidika, pa obsegajo med drugimi vabila na dan posvečenega življenja v novomeški stolnici, Nikodemove večere v marcu, občni zbor Škofijske karitas in praznovanje sv. Jožefa. Predstavljena je tudi nova zgibanka o škofijskem romarskem središču na Zápplazu. Poslovilna nekrologa ohranjata spomin na novomeškega duhovnika dr. Jožefa Goleta, ki je deloval v ZDA,

in škofijskega odlikovanca, zdravnika dr. Janeza Kramarja.

Način dela uredniškega odbora

Ko se ob novem letniku spet oziramo nazaj na dosedanjo bero Jagod, se pred nas postavlja tudi nekaj vprašanj. Dobro bi bilo trdno postaviti zasnovo prihodnjih števil in razširiti uredniški odbor tako, da se vanj pritegne več duhovnikov iz župnij in še kakšnega laika s smislom za medije. To delo bi lahko prevzel škofijski odbor za medije, k sodelovanju s predlogi pa ste vabljeni vsi bralci. Potrebno bi bilo imeti v mislih ciljno publiko in potem glede na to uskladiti število naklade ter način financiranja glasila, da bi izvodi res dosegli želeno občinstvo.

Skratka, pred nami so nova številka, nov letnik in novi načrti, ki pa še potrebujejo poguma in odločnosti, da bodo zares izpeljani. Vabljeni k sodelovanju!

Janko J. Pirc, voditelj škofijskega odbora za medije

*»Živimo v informacijski družbi, ki nas brez izbiranja zasipa s podatki, ki so vsi na isti ravni. Končno nas pripelje v zastrašujočo površnost, ko gre za moralna vprašanja. Zato je nujno potrebna vzgoja, ki uči kritično mišljenje in omogoča pot zorenja v vrednotah«
čl. 64.*

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

JAGODE NAŠE PASTORALE

SINODA – ZDRAVILO ZA DRUŽINO

Preroška vloga in naloga papeža je, da v moči in po navdihu Svetega Duha bere in razločuje znamenja časa, da prerokuje, kaj so potrebe Cerkve in njenih članov, kaj mora Cerkev v določenem trenutku storiti, kako se mora obnašati, katere so njene prioritete ...

Z napovedano **Sinodo o družini**, ki bo jeseni v Rimu, papež Frančišek celotni Cerkvi – škofom, duhovnikom, redovnikom, redovnicam in nam laikom – sporoča, kakšna so znamenja časa, v katerem živimo, in čemu smo vsi, ki se imenujemo kristjani, dolžni slediti ter posvetiti vse svoje moči, znanje, izkušnje, čas, gmotne dobrine ... Čemu? Družini!

V istem duhu washingtonski nadškof kardinal Donald W. Wuerl pravi, da je prav zaradi tega, ker verniki (člani družin), ki ob nedeljah sedijo v cerkvenih klopeh, in »krščeni pogani«, ki ostajajo zunaj cerkvenih zidov, zelo malo ali skoraj nič ne vedo o temeljih vere, nova evangelizacija **zdaj** nujno potrebna! O isti stvari govori tudi zaslužni papež Benedikt XVI., ko omenja diktaturo relativizma, ki hoče zamegliti nesprenemljivo naravo človeka in z njim družino ..., vero, ki človekovo naravo brani, pa hoče prikazati kot grožnjo enakosti in svobodi. Prav zaradi tega papež Benedikt XVI. tako močno poudarja pomen jasnega glasu, ki bi sredi te kulture smrti znal in bil sposoben z navdušenjem oznanjati veselo novico o

učlovečenju, smrti in vstajenju Božjega Sina. To adrenalinsko navdušujoče oznanilo mora biti tako jasno in »nalezljivo«, da bodo ljudje po njem zahrepeneli in se z navdušenjem osebno odločali ZA KRISTUSA. Žal pa je navdušenje za evangelizacijo med nami še vedno redkost. P. Branko Cestnik v predgovoru h knjigi *EVANGELIZACIJA, izziv za katoliško Cerkev* (Bob Bedard, Družina 2013), govori o »šibkosti oznanjevalnega stebra« v naši Cerkvi. Takole pravi: **»Cerkev, ki je šibka v oznanjevanju, bo kmalu šibka v bogoslužju. Cerkev, ki ne evangelizira, umira«** (n. d., str. 10).

Zakaj toliko besed o evangelizaciji, ko pa naj bi se osredinili na družino? Zato, ker je alarm za naše družine že vključen. Če povzamem p. Cestnika, se prav zaradi šibkosti oznanjevanja pred našimi očmi ruši Božja mojstrovina – temeljna Božja ustanova – družina. Trdno sem prepričan, da papež Frančišek v tem vidi znamenje časa, vidi hudega »raka«, ki je napadel osnovno celico družbe in Cerkve – družino. Zato predvidevam, da želi papež s sinodo o družini poiskati za družino ustrezno zdravilo, in da bo to zdravilo, ki ga bo »predpisala« sinoda o družini, v neposredni povezanosti z oznanjevanjem. Samo evangelizirani posamezniki – moške in žene, starši in otroci – in družine bodo obstali na okopih vere.

Vprašanje: In kdo so evangelizirani posamezniki in družine?

Odgovor: To so tisti, ki so slišali pravo oznanilo evangelija in so odgovorili na Gospodovo »trkanje« (Raz 3,20), mu osebno odprli vrata svojega srca – se tako z njim osebno srečali in ob tem doživeli »temeljito spreobrnjenje« (EN, Pavel VI.). Kdaj se zgodi temeljito spreobrnjenje? Takrat, ko je tisti, ki ga doživi, pripravljen »podrediti svojo lestvico vrednot Gospodovi« (n. d., str. 90).

Vprašanje: In kdo lahko (je dolžan) oznanjati evangelij?

Odgovor: K temu smo poklicani vsi, ki smo pri krstu »oblekli Kristusa«. Vendar »pravo oznanilo«, ki je najprej pričevanje o osebem izkustvu srečanja s Kristusom in osebni hoji za njim, lahko oznanja le tisti, ki to izkustvo ima, ki je doživel »temeljito spreobrnjenje«. Biti Jezusova priča (Apd 1,8) ni akademska znanost, temveč je iskrena in ponižna naravnost srca h Kristusu in pripravljenost povedati, »kaj je razlog upanja, ki je v nas« (1Pet 3,15), ali kot pravi apostol Janez: »Kar smo slišali, kar smo na svoje oči videli, kar smo opazovali in so otipale naše roke, to vam oznanjamo« (1 Jn 1,1).

Naj sklenem z besedami p. Cestnika: »Lepa bogoslužja, čudoviti baročni oltarji, povišani zvoniki s pozlačenimi križi na vrhu ter izurjeno orglanje sami po sebi ne bodo rešili občestva pred zamiranjem, če se v njeni sredini ne bo slišal in živel evangelij« (n. d., str. 10).

Dani Siter

»Družina prestaja globoko kulturno krizo kakor vse skupnosti in družbene povezave. V primeru družine je krhkost povezav posebno resna, ker gre za temeljno celico družbe, za prostor, kjer se učimo živeti skupaj v različnosti in pripadati drugim, za prostor, kjer starši predajajo vero otokom« čl. 66.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

JAGODE NAŠE PASTORALE

KAJ SO ME NAUČILI SOGOVORNIKI

Leto in pol je od objave dokumenta »**Pridite in poglejte**« (PIP), ki so ga razglasili slovenski škofje. Preteklo leto smo dokument prebirali, letošnje leto katoliške skupnosti pišemo svoje pastoralne načrte.

Katoliška Cerkev po Drugem vatikanskem koncilu ponovno odkriva pomen **sinodalnosti**. Sinodalno načelo dopolnjuje **hierarhično načelo**, ki se je v današnjem, večplastnem svetu, pokazalo za nezadostno. Načelno se v Cerkvi vsi strinjamo, da laiki morajo dobiti primerno mesto pri iskanju odgovorov na pastoralne izzive. V praksi pa še vedno čutimo previdnost.

Sinodalno načelo v ospredje postavlja skupnost, v kateri se odkrito pogovarjamo, načrtujemo in iščemo nove poti. Noben odgovoren član skupnosti se ne more izogniti obveznosti za rast skupnosti in iskanje novih poti.

Oziram se na dekanijsko srečanje župnikov in župnijskih animatorjev PIP-a v Šmihelu,

ki je bilo namenjeno podelitvi opravljenega dela po župnijah. Srečanje je vzbudilo veliko mero optimizma. **Razveseljivo je**, da imamo po župnijah vedno več dejavnih laikov, ki so pripravljani sprejemati odgovornost za pastoralne izzive časa. Pisanje pastoralnega načrta po župnijah priteguje k pastoralni dejavnosti nove laiške voditelje. Laiki skupaj z duhovniki iščejo nove poti in prevzemajo odgovornost za pastoralno življenje župnij. **Ti premiki v Cerkvi na Slovenskem so veliko bolj pomembni, kot se nam zdi!**

Po srečanju smo se duhovniki odpravili na kosilo v eno od gostišč. Pogovor je v meni prebudil vprašanje, ali duhovniki razumejo pomen besede **sinodalnost**.

Pred kratkim sem zasledil kratko razmišljanje ge. Alenke Rebula o kulturi dialoga. V njem izpostavi misel, ki je pomembna tudi za razumevanje sinodalnosti: »No, zdaj sem slišal vaše mnenje in vidim stvari nekoliko drugače. Vaše ugotovitve so v meni sprožile nekaj novega ... Hvala.«

»Marsikje prevladuje administrativni vidik pred dušnopastirskim, kakor tudi podeljevanje zakramentov brez drugih oblik evangelizacije« čl. 63.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

ŠKOFIJA NOVO MESTO

Kako naj se medsebojno plemenitimo in dopolnjujemo, če samo izmenjujemo različna mnenja in se v pogovoru ničesar ne naučimo? Ničesar ne bom izgubil, če poslušam druge, tudi, če mislijo popolnoma drugače. Od vsepovsod lahko pade žarek na tisti del mojega razmišljanja, ki še ni bil obsijan.

Sinodalnost nujno potrebuje dva akterja, ki stopata v odkrit in zaupen dialog: voditelja in občestvo. Voditelju ostaja odgovornost za rast skupnosti. A brez dejavnega sodelovanja obeh akterjev ne moremo govoriti o sinodalnosti. Oba morata dozoreti do te mere, da sta sposobna kulture dialoga. **Odkrit pogovor in soudeležba občestva pri odločanju sta prva pogoja sinodalnosti.**

V našem času duhovniki, ki delamo v pastoralni, pogosto doživimo pri svojem pastoralnem delu »polome«. Ko so apostola Pavla vrgli v ječo zaradi oznanjevanja evangelija, je ohranil nenavadni optimizem. Cerkev v

Filipih je pisal: »Hočem, da veste, bratje, da je to, kar se godi z mano, veliko prispevalo k razmahu evangelija« (*Fil 1,12*). Pavel je videl svoj položaj zapornika kot novo priložnost za evangelizacijo. Nič ne more ustaviti evangelija. V tej perspektivi poraza ni več. Povsod je le zmaga: v zaporu ali v svobodi, v življenju ali v smrti. Bog tudi naše poraze lahko spremeni v zmage. Ali veruješ?

Jernej Marenk

VIR: Branko Cestnik, *Sinodalnost – naša težava in naša rešitev*, v: Družina, št. 34/let. 62 (2013).

*»Cerkev je poklicana, da bi bila vedno odprta Očetova hiša [...] Pogosto se obnašamo kakor nadzorniki milosti in ne kot njeni podporniki. Vendar Cerkev ni carinska postaja. Cerkev je Očetova hiša, v kateri je prostor za vsakega z njegovim težavnim življenjem«
čl.47.*

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

JAGODE NAŠE PASTORALE

SREČANJE ŽPS, KARITAS IN DRUGIH SODELAVCEV NA ZAPLAZU

ŽPS – SKUPAJ V NAČRTOVANJU IN SKUPAJ V MOLITVI

Obstaja zelo jasno razpoznavno znamenje, ki pove, ali smo se soočili s poslanstvom, ki je zaupano ŽPS na »Skupni poti k izviru«. Pomembno je:

Zavzeto delo pri snovanju pastoralnega načrta za župnijo in vso Cerkev v Sloveniji. Lahko rečemo: »Pridite in poglejte« ni samo naslov krovnega dokumenta, ampak povabilo k soočenju z opravljenim delom v novomeški škofiji. Bila so štiri študijska srečanja za tajništvo oz. odgovorne člane ŽPS. Vse dekanije so na isto temo pripravile in izvedle srečanje vseh članov ŽPS, nazadnje pa smo se srečali po dekanijah duhovniki in predstavniki ŽPS ter se

dogovorili o dokončni izdelavi Pastoralnega načrta do konca leta 2014.

ŽPS je izbrana in potrjena skupnost odraslih in odgovornih vernikov s poslanstvom, da moli in ustvarja duhovno razpoloženje v vseh članih in to prenaša na vso župnijo. Poudarek na molitvi je tako očiten, da ga ni mogoče prezreti. Zavestno je treba moliti, da bi se ne naveličali »pretresati in delati praktičnih sklepov«, ki bodo uresničljivi.

Záplaška Marija, sv. Jožef in bl. Alojzij Grozde so naš kašipot. **Člani ŽPS, karitas in drugi sodelavci bomo poromali na Záplaz v nedeljo, 25. maja, ob 15,30**, da se priporočimo za uspešno dokončanje pisanja Pastoralnega načrta in za odločen korak v izvedbo sklepov. To bo združeno s slavljem bl. Alojzija Grozdeta ob njegovem godovanju.

Spodbudimo se med seboj k veselemu srečanju dejavnih pastoralnih sodelavcev naše škofije.

msgr. France Dular
voditelj škofjskega odbora
za
ŽPS in DPS

DUHOVNIŠKI DNEVI STRUNJAN 2013

Sedmo jesen po vrsti je škofija Novo mesto za duhovnike pripravila tridnevno srečanje (od 10. do 13. novembra), ki je namenjeno duhovnikovemu stalnemu izpopolnjevanju, utrjevanju duhovniške skupnosti, bratskemu povezovanju, druženju v sproščnem in mirnem okolju zavetja nekdanjega benediktinskega samostana v Strunjanu. Za odmik od vsakdanjih obveznosti se je torej tudi tokrat Strunjan izkazal kot primeren kotiček lepe slovenske zemlje.

Srce pastoralnega načrtovanja, v katerega je Cerkev na Slovenskem vstopila s pripravo in izdajo dokumenta **Pridite in pogledite** (PIP), je skupnost oz. občestvo in življenje z Njim. Naše srečanje se je zato v pripravljenih predstavitev, srečanjih z gosti in predavanjih osredotočilo okrog pojma živa občestva.

Nedeljski večer je obogatil koroški duhovnik Janko Krištof z gledališko predstavo Prerok. V ponedeljek smo se s doc. dr. Romanom Globokarjem in s. dr. Mirjam Cvelbar dotaknili bioetičnih vprašanj. Predavanji je dopolnil zakonski par, ki je šel skozi trnovo pot neplodnosti. Nehote se mi vsiljuje vzporednica z duhovnikovim pastoralnim služenjem Cerкви. Dejstvo je, da postajamo v večini duhovniškega poslanstva 'neučinkoviti – nerodovitni'. Življenje v Cerкви izginja. Kar je še življenja, ni tako, kot smo mislili, da bo ... In začenja se naša Kalvarija, kot pri zakoncih, ki naredijo vse, da bi lahko posredovali življenje. V takih okoliščinah se lahko

duhovniki in drugi pastoralni sodelavci zatekamo tudi k resnično neevangeljskim postopkom 'pridobivanja' Božjega življenja v naših bratih in sestrah. In ko pridemo do najgloblje človeške izpraznitve, šele uvidimo pravo pot našega življenja, ki je v popolnem zaupanju in v veri v Božjo obljubo. Zvečer je zadišalo po dobri hrani, za trenutek tudi po pastirju. Smrad po ovcah pa se ni dotaknil

roba njegove halje. »Mi med seboj«, kot pravimo kratkemu škofovemu mimohodu, je v večji meri zaživel po hotelskih sobah v utapljanju naše nerodovitne skupnosti in hotelskem preddverju na udobnih usnjenih foteljih kot pa v dvorani zadnje večerje.

V torek sta nam spregovorila p. dr. Andrej Šegula OFMConv: Od množičnosti v živa občestva (o liku in podobi voditelja občestva) in p. Marjan Čuden OFM, ki je na primeru svoje župnije predstavil prehod v živa – mala občestva v župniji. Najmočnejše sporočilo: vse se začena v Kristusu, ki je ŽIVA BESEDA in ŽIVI KRUH. 'Kdo poslušá mojo besedo in jo spolnjuje' in 'kdor je od tega kruha, bo živel vekomaj,' ima v

sebi življenje, ljubezen, moč in pogum. Ne bojte se!

Torkovo popoldne smo zapolnili z oddihom in obiskom v slovenski Istri, kjer smo lahko srečali dva »smrdeča, pogumna in preprosta betlehemska pastirja«. To je bil trenutek resnice. Vse je mogoče! V starosti, v skupnem duhovniškem bivanju ... Vse je mogoče v Jezusu Kristusu, če mu dovolimo, da ON zida **Cerkev**, v katero nas je poklical kot zaupanja vredne brate in sodelavce. Zadnji dan pa smo se seznanili še s pobudo družinske kateheze, ki je vzniknila v župniji Domžale.

Minili so še eni duhovniški dnevi. Evangeljski naboj, misijonski žar in polovico duhovnikov sem pogrešal. Za prihodnje leto bi želel, da v hotelu Salinera zadiši po Jezusu. Da bodo hotelski uslužbenci in drugi gostje lahko rekli: »Poglejte, kako se ljubijo med seboj!« Verjamem, da bodo duhovniški dnevi 2014 živo občestvo bratov. Pridi, poglej in sodeluj.

Gregor Kunej

»Dušnopastirsko delo mora še bolj pokazati, da odnos do našega nebeškega Očeta zahteva in pospešuje communio, občestvo, ki ozdravlja, podpira in krepi medčloveške vezi« čl. 67.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«.

ŠKOFIJA NOVO MESTO

DAN POSVEČENEGA ŽIVLJENJA

»TOTUS TUUS – VES TVOJ«

»Videl sem sveto mesto, novi Jeruzalem, ko je prihajal z neba od Boga, pripravljen kakor nevesta, ki se je ozaljšala za svojega ženina. In obrisal bo vse solze z njihovih oči in smrti ne bo več...« (Raz 21, 2.4)

Gospodova obljuba novega Jeruzalema, novih odnosov, nove radosti, je srce redovnega življenja. Naše življenje je zapisano tej veri, temu velikemu upanju, ki vsak dan spreminja v svetlobo Kristusa Vstalega. Poklical nas je po imenu, brez naših zaslug, kot Marijo Magdaleno v vstajenjskem jutru in nas pošilja k bratom in sestram oznanit, da smo ga srečali Vstalega, da je šel k Očetu, kjer nam je po svoji smrti in vstajenju za vedno pripravil prostor.

Poklical nas je, da bi bili blizu soljudem na poti iskanja tiste polnosti, ki je kot hrepenenje zapisana najgloblje v srce človeka in jo more dokončno izpolniti le srečanje z Očetom v Njegovem ljubljenem Sinu. Kristusova usmiljena ljubezen ni gledala na naše slabosti, omejenosti. Dviga nas daleč preko meja nas samih v prošnji, naj bomo eno, kakor sta On in Oče eno, naj bomo v srcu Cerkve kot znamenje novega Jeruzalema, ko se bomo v Očetu srečali

JAGODE NAŠE PASTORALE

iz srca v srce kot sestre in bratje za vedno, kot znamenje časa, ko bo obrisal vse solze z naših oči in smrti ne bo več.

Na tem vsakdanjem romanju ljubezni do Kristusa in Cerkve, do Njegovega ljudstva, nas spremlja zaupanje v priprošnjo velikih mož, v priprošnjo pastirjev, kot je bil sveti oče Janez Pavel II. »Totus tuus« – »Ves tvoj«, izročitev Božji Materi in po njej Gospodu, ki se je v njegovem življenju uresničila do mere, da bo v tem letu razglašen za svetnika, tudi nas spominja, da smo Kristusu za vedno

izrekli »Totus tuus« v redovnih zaobljubah, v sprejetju Njegovega klica. Zato je letošnji dan posvečenega življenja, ki ga bomo obhajali 2. februarja skupaj z našimi škofi, poimenovan s tem geslom. »Totus tuus« – da bi ne ugasnila svetloba Gospodovega obličja, saj je zasijala v trenutke našega življenja z močjo, ki je vse stvari življenja prekrila z globokim smislom in jim dala pečat večnosti. »Totus tuus« – da bi dopolnil svoje življenje vsak, ki se je namenil iti za klicem Lepote in zapuščati vse drugo, da bi dosegel Kristusa. »Totus tuus« – da bi si med seboj pomagali s tistimi, ki to najglobljo pripadnost izgovarjajo po zakonske ljubezni.

Hvala, Gospod, ker nam Ti sam pomagaš vsak dan z življenjem izgovarjati »Ves tvoj« v neuničljivem upanju, da v tišini daritve raste novi Jeruzalem. Očetov dom za vedno.

s. Milka Kokalj

**DAN
POSVEČENEGA
ŽIVLJENJA
2014**

**Dan posvečenega življenja
v naši škofiji bomo letos
obhajali zopet v novomeški
stolni cerkvi sv. Nikolaja
v nedeljo, 2. februarja, pri
redni sv. maši ob 10.30. Pred
mašo, ob 10.00, bo molitvena
ura za nove redovniške
poklice.**

NIKODEMOVI IZOBRAŽEVALNI VEČERI

»PRIDI, POGLEJ IN PRISLUHNI«

Drugi vatikanski cerkveni zbor je dal smernice in spodbude za vzgojno-izobraževalno delo laikov v Cerkvi. To novost so uvedli tudi v Sloveniji že pred več kot 40 leti, najprej kot »teološki tečaj«. Ta tečaj je imel značaj neformalnega verskega izobraževanja.

Pred nekaj leti pa se je ime preoblikovalo v NIKODEMOVE VEČERE – po sveto-pisemskem Nikodemu, ki je ponoči prihajal k Jezusu in ga spraševal o veri, smislu bivanja ... (prim Jn 3,1–12). Te izobraževalne večere bomo imeli tudi pri nas v Baragovem zavodu v Novem mestu v Šmihelu. »Pridi, poglej in prisluhni!«

Boljšega vabila si skoraj ne moremo zamisliti ob vsakoletni ponudbi Nikodemovih večerov. Ti večeri so ena od oblik izobraževanja, informiranja in pogovora katoliških laikov o aktualnih temah v Cerkvi, v družbi in v osebni življenju. Vsakdo lahko najde zase in za svoje okolje duhovno osvežitev, ki mu bo odstrla tančico nejasnosti in v njegovo življenje prinesla več duhovne svetlobe.

Predavatelji, ki jih vabimo na naše večere, so v večini že imeli predavanja in pogovore s poslušalci na Nikodemovih večerih v Ljubljani ali Mariboru. To pomeni, da jih je nekdo že slišal in se ob njihovih mislih

navdušil ali dobil nove ideje za oblikovanje svojih misli, besed in dejanj.

Teme se vedno dotikajo sedanjega trenutka in prostora, v katerem se gibljemo, živimo in smo.

Čudovit zgled, kako naj kristjan skrbi za versko izobraževanje, nam je blaženi mučenec Alojzij Grozde. Mučenec Alojzij Grozde je bil mladenič, ki je hrepenel po izobrazbi in po duhovni rasti. Zavedal se je, da bo kos življenjskim nalogam, še posebej morečemu duhovnemu stanju v ozračju vojne le, če bo utrjeval svojo duhovno moč ob izobrazbi in duhovni hrani. Še več. Njegovo krščansko srce je čutilo potrebo, da na to pot povabi tudi druge, zlasti svoje sodobnike iz vrst dijakov. V okviru Katoliške akcije je organiziral razna srečanja, na katera je vabil duhovno močne osebnosti.

Zaradi te njegove gorečnosti, zavzetosti in delavnosti je blaženi Alojzij Grozde zavetnik ne le mladine, ampak v nekem smislu tudi vseh tistih, ki hrepenijo po duhovnem in verskem izpopolnjevanju.

Tudi mi živimo v času, ki je poln duhovne zatohlosti, prekrit s temo mnogih nejasnosti, laži in prevar. Izobraževalni večeri predstavljajo trenutke, ki prinašajo v naš čas in naš prostor zvezdne utrinke, svetlobo večne luči, ki se odbija od človeških misli in src predavateljev v naše življenje.

Dobrohotno vabilo, »Pridi, poglej in prisluhni letošnjim predavateljem in pričevalcem«, naj ne gre mimo nas. Dotakne naj se našega srca in nas navduši za bogastvo duha, ki nam je ponujeno tu in zdaj.

Letošnji Nikodemovi večeri bodo predvidoma v Baragovem zavodu v četrtek, 13.

marca, v petek, 14. marca, ter v četrtek, 20. marca, in petek, 21. marca, s pričetkom ob 19. uri.

Lepo vabljeni!

*Miro Virant, dekan
voditelj Odbora za laike in versko
izobraževanje odraslih*

Spored Nikodemovih večerov 2014 v Novem mestu

»NA POTI V SMERI NOVE ZEMLJE«

V dvorani Baragovega zavoda, Smrečnikova 60 v Novem mestu, ob 19. uri

Četrtek, 13. marca: **Svež veter papeža Frančiška**

Sodelujejo:

- mag. Branko Cestnik, duhovnik, teolog in filozof
- župnik Peter Kokotec, odgovoren za pastoralo Romov
- Gospa Milada Kalezić, dramska igralka.

Petek, 14. marca: **Kakšen bo svet jutri ali kako vzgajati otroke?**

Sodelujeta:

- zakonca Meta in Rudi Tavčar, družinska terapevta.

Četrtek, 20. marca: **Zakaj smo taki, kot smo, in nismo taki, kot bi si želeli biti?**

Sodeluje:

- dr. Aleksander Zadel, doktor psiholoških znanosti in specialist klinične psihologije.

Petek, 21. marca:

Slovenska vernost, nekoč in danes, kaj pa jutri?

Sodeluje:

- prof. dr. Stane Granda, zgodovinar.

Prisrčno vabljeni!

ZGIBANKA O ROMARSKEM SVETIŠČU NA ZÁPPLAZU IN BLAŽENEM ALOJZIJU GROZDETU

Škofija Novo mesto je maja 2009, Marijino cerkev na Zápplazu razglasila za osrednje romarsko svetišče novomeške škofije. Romarsko dogajanje okoli te znamenite cerkve nad Trebnjem, sega že v 18. stoletje. Množice romarjev z vseh koncev Dolenjske in od drugod, so z molitvijo in pesmijo skozi minula desetletja napolnjevale to priljubljeno Marijino cerkev. Romarji vseh starosti in stanov so se radi priporočali Zápplaski Mariji o čemer priča tudi del pesmi posvečen Mariji: »Na Zápplazu kraljuješ, naš lepi, sladki up, nešteto izpolnila zemljanom si obljub«.

Na Zápplaz pa se na romanja niso podajali samo verniki iz dolenjske pokrajine, temveč tudi iz številnih drugih delov Slovenije. Ko je bila pred nekaj leti ustanovljena novomeška škofija, v odločitvi za novo romarsko središče ni bilo velikih dvomov o tem, da naj prav Marijina cerkev na Zápplazu postane osrednje romarsko svetišče nove škofije. Edinstveno mesto v naši domovini pa je naša Božja pot dobila 28. maja 2011, ko ji je bilo zaupano varstvo relikvij našega prvega blaženega mučenca Alojzija

Grozdetu. V ta namen se je v svetišču uredila posebna kapela z oltarjem, v ozadju pa kompozicijo zaokroža mozaik p. Marka Ivana Rupnika. V notranjosti oltarja je skrinja z relikvijami blaženega Alojzija Grozdetu. Da bi se lahko primerno zagotovil sprejem

povečanega števila romarjev, samo lani je Záplaz obiskalo preko 30 tisoč ljudi, se je že pred leti pristopilo k celoviti ureditvi prostora okoli svetišča. Tako je bila zgrajena nova zakristija s spremljajočimi prostori, romarskim uradom in sanitarijami. Prenovljeno romarsko svetišče je tako pripravljeno za še bolj kakovostnejši sprejem romarjev. S sprejemom relikvij blaženega Alojzija Grozdeta pa je svetišče na Záplazu še pridobilo na svojem pomenu. V bližini Záplaza so kraji, ki so tesno povezani z življenjem im mučeništvom našega blaženega mučenca. Da bi njegovo življenje ter pomen njegove mučeniške smrti še bolj približali vernikom, še posebej mladim ki je njihov zavetnik, se je vodstvo novomeške škofije odločilo, da se pripravi in izdela informativno gradivo v obliki zgibanke, ki bi romarjem v kratkih in bistvenih potezah dalo informacije o svetišču na Záplazu in življenju ter mučeništvu blaženega mučenca.

Tako je nastala zgibanka z naslovom »Škofijsko romarsko svetišče na Zaplazu – po stopinjah blaženega Alojzija Grozdeta«. Zgibanka je sestavljena iz dveh delov. Prvi del predstavlja romarsko cerkev na Záplazu, kratko zgodovino in začetke romanj ter njeno arhitektonsko – umetniško ureditev. Temu prvemu delu so dodani tudi kratki praktični napotki z razporedom bogoslužij, kontaktnimi podatki ter orisom poti do Záplaza.

V drugem delu zgibanke pa je predstavljen kratek življenjepiš ter pomen mučeništva blaženega Alojzija Grozdeta ter molitev za uslišanje na njegovo priprošnjo. Drugi del

zgibanke tudi predstavlja tri pomembne kraje povezane z življenjem in smrtjo blaženega mučenca: Tržišče – rojstna in krstna župnija, Mirna – kraj mučeništva in Šentrupert – kjer je bil pokopan skoraj sedemdeset let. Ob vsakem od krajev so navedeni tudi kontaktni podatki, ki so na voljo romarjem kot pomoč pri obisku teh krajev. Grafična priprava in izdelava barvne zgibanke je bila zaupana založbi Salve d.o.o. iz Ljubljane. Zgibanka je izšla v začetni nakladi sedem tisoč izvodov in je že bila razdeljena pristojnim uradom vseh slovenskih škofij.

Zgibanka je namenjena tako posameznikom kakor skupinam (župnijskim, birmanskim, mladinskim) kot pomoč, z uporabnimi informacijami pri organizaciji romanja po poteh blaženega Alojzija Grozdeta ter obisku romarskega svetišča na Záplazu. Zgibanka bo na voljo po župnijskih uradih ter se lahko naroči na ekonomatu škofije Novo mesto. Upamo, da bo zgibanka dosegla svoj osnovni namen, približati svetniško osebnost mladega mučenca slovenskim vernikom, še posebej mladim, ter jih spodbuditi da tudi oni v romarskem duhu poromajo po njegovih stopinjah in pri tem obiščejo tudi romarsko svetišče na Záplazu kjer so shranjene njegove relikvije – ter se v molitvi priporočijo Božji materi Mariji in blaženemu mučencu.

Igor Luzar

RAZMIŠLJANJE OB GODU BLAŽENIH DRINSKIH MUČENK

Čas, v katerem živimo, je zelo težak. Družba in Cerkev sta se znašli sredi velike moralne in duhovne krize. Vsepovsod opazamo, da vernost upada, da se moralne vrednote izgublajo, da se opušča molitev in odločna hoja za Kristusom.

Vsi si želimo sprememb, celo hrepenimo po njih, bodisi v družbi bodisi v Cerkvi. V življenje današnjega človeka se je prikradla malomarnost. Malomarnost ljudi do nedeljske maše in zakramentov, malomarnost do družinske molitve, malomarnost do vzgoje ... Malomarnost tudi med nami duhovniki pri opravljanju obredov, malomarnost do lepe liturgije, malomarnost do osebne molitve ... Vsi to čutimo, pa si največkrat ne upamo priznati ali se s tem soočiti.

Ravno v tem času pa se nam pokažejo tudi znamenja božje dobrote, naj si bo v papežu Frančišku, naj si bo v naših blaženih. Za nami je praznovanje godu blaženih drinskih mučenk.. Med temi petimi cvetovi božje lilije sta kar dve Slovenki. Dve močni in mogočni priprošnjici ravno za ob krizi vere, ki jo preživljamo. One niso bile malomarne v svojem poklicu. Niso bile malomarne v svoji odločitvi, da gredo za Kristusom. Niso bile malomarne do obljube čistosti, ki so jo dale pri večnih zaobljubah. Ostale so pokončne in odločne do konca, do prelitja

krvi. Imele so močno in gorečo vero. Danes so nam dane kot rešilna bilka, na katero se lahko ujamemo, da nas tok razkristjanjene družbe ne odnese s seboj v brezno. Njihova priprošnja je še kako mogočna. Ravno pred nekaj dnevi sem dobil prošnjo, če lahko v župniji obhajamo sveto mašo v zahvalo drinskim mučenkam za uslišanje prošnje in veliko pomoč v življenju neke gospe. Radi jih prosimo in zaupajmo v njihovo mogočno priprošnjo pri Bogu! V naši župniji to že delamo nekaj let, pri vsaki sveti maši molimo molitev njim na čast ter jim priporočamo slovensko Cerkev in naš narod. Že tretje leto obhajamo na njihov god tudi celodnevno češčenje. Bolj kot bomo molili in prosili naše blažene, da nam pomagajo pri Bogu, bolj gotovi smo lahko, da bomo kmalu uzrli boljše čase na obzorju.

Prosimo blažene sestre za močno in trdno vero, prosimo jih za naše družine, da bi odkrile lepoto in nujnost družinske

molitve, prosimo jih tudi za našo Cerkev, da bi prenovljena ter z novim žarom in zagonom šla naprej po poti za Kristusom. Prosimo jih, da bi odpravili malomarnost in našega življenja. Da bi duhovniki, redovniki in redovnice odkrili lepoto svojega poklica, laiki pa lepoto družinske molitve in poglavljenega duhovnega življenja.

Anto Baković, očividec mučeništva, duhovnik in avtor knjige »Drinske mučenice«, jih imenuje priprošnjice za mir in zavetnice posvečenih oseb. Glede na to, da so iz različnih narodov, avtor pogreša večjo prepoznavnost teh sester v srednjeevropskem prostoru. Predlaga celo, da bi bila glavna slovesnost ob njihovem godu vsako leto v drugi državi (Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Slovenija,

Avstrija in Madžarska), da bi se prepoznavnost zavetnic in priprošnjic današnjega časa in današnjega človeka razširila in okrepila vsaj po državah, iz katerih so blažene sestre izhajale.

Želim si, da bi vsaj v naši škofiji bolj prepoznali njihovo vlogo in se jim tudi na škofijski ravni začeli priporočati.

Andrej Golčnik

ŠKOFIJA NOVO MESTO

V NOVOMEŠKI ŠKOFIJI VEDNO VEČ KOLEDNIKOV

V soboto, 11. januarja, je bilo v Baragovem zavodu v Šmihelu tradicionalno srečanje kolednikov za novomeško škofijo.

Hkrati je bila na istem kraju tudi dekanjska konferenca za duhovnike in laike novomeške dekanije ob pisanju pastoralnega načrta, v šmihelski župnijski cerkvi pa so pripravili srečanje za botre novomeške dekanije.

Že ob prihodu je bilo jasno, da bo število kolednikov presegllo pričakovanja, saj je pred zavodom stalo več avtobusov. Z veseljem smo ugotavljali, da se je letos zbralo okoli 200 kolednikov iz različnih dekanij in da njihovo število vsako leto raste. Ob tem pa velja omeniti, da je kolednikov še bistveno več, saj so nekateri ostali doma. Upamo, da

bodo prihodnje leto tudi ti prišli na škofijsko srečanje.

Srečanje se je začelo s somaševanjem, ki ga je v veliki kapeli Baragovega zavoda vodil škof Andrej Glavan. Kolednike je v nagovoru primerjal s sv. tremi kralji, ki so se odpravili na pot, po poti oznanjali Jezusa in mu nato darovali svoje darove, zlato, kadilo in miro. Podobno kot oni so se tudi koledniki odpravili na svojo pot od vrat do vrat, oznanjali rojstvo našega Odrešenika in nabirali darove, ki so jih namenili za revne otroke v misijonih, v katerih pred nas stopa ubogi Jezus.

Ravnatelj misijskega središča Slovenije, g. Stane Kerin, je nato ob projekciji fotografij iz misijonov razložil, komu vse bodo namenjeni letošnji darovi, zbrani v koledniški akciji. V glavnem gre za šole in opremo v šolah,

JAGODE NAŠE PASTORALE

saj v tej akciji otroci pomagajo otrokom, šola in izobrazba pa sta eden od glavnih načinov za boj proti revščini in nerazvitosti. Poudaril je, da je v Afriki velika skrb misijonarjev, da v šolanje vključijo tudi deklice, saj so te sicer zapostavljene, od njihove izobrazbe

pa so odvisne razmere v njihovih bodočih družinah in razvoj družbe.

Po predstavitvi je za vse kolednike sledila še malica s picami in sokom. Srečanje se je končalo v prijetnem ozračju.

Janko Pirc

*Misijonarji, ki so jim namenjeni darovi,
zbrani v letošnji koledniški akciji:*

- Janez Krmelj – Madagaskar – za srednjo šolo
- Izidor Grošelj – Madagaskar – za osnovno šolo
- s. Polona Švigelj, OSU – Senegal – za vrtec in osnovno šolo
- s. Dorica Sever, FMM – med Inuiti Kanada – za opremo učilnic za otroke
- p. Lojze Podgrajšek, DJ – Malavi – za opremo šole
- s. Agata Kociper, HMP – Brazilija – za most

DUHOVNA OBNOVA ZA ŽUPNIJSKE GOSPODINJE

Župnijske gospodinje smo se zbrale na jesenski duhovni obnovi 16. oktobra 2013 v zavodu Friderika Ireneja Barage v Šmihelu v Novem mestu. Gospod Miloš Košir, župnik iz Trebnjega, nas je nagovoril in daroval sveto mašo. Ob koncu maše je voščil gospe Ivanki Metelko za 80 let in gospe Mariji Verdinek za 50 let življenja. Gospa Marija Istenič iz Šentjerneja pa je lani dopolnila 30 let nesebičnega dela v župnišču in

je prejela skromno zahvalo za nesebično ter požrtvovalno delo. Sestre salezijanke so poskrbele za dobro in prijetno kosilo.

Betka Kos

JAGODE NAŠE PASTORALE

PRAZNOVANJE ZAVETNIKA ŠKOFIJE SV. JOŽEFA

»Sveti Jožef, ti naš zavetnik, bod' nam posrednik pri Jezusu...« S pesmijo bomo zopet počastili sv. Jožefa 19. marca, ko bomo slovesno obhajali god glavnega zavetnika novomeške škofije. Zato skušajte spomniti svoje vernike na pomen škofijskega zavetnika in jih povabite, da naj vsaj ta dan radi molijo molitev k sv. Jožefu, ki jo najdejo v različnih molitvenikih; pred leti pa ste jo dobili natisnjeno na podobnicah in jo delili svojim vernikom. Prav bi bilo, da jo zmolite v svojih cerkvah na praznik sv. Jožefa pri vseh mašah in se z njo izročite v varstvo zavetniku naše škofije in vesoljne Cerkve.

Ob 18. uri bo v novomeški stolnici somaševanje, ki ga bo vodil gospod škof msgr. Andrej Glavan, skupaj s člani stolnega kapitlja. K somaševanju ste povabljeni tudi drugi duhovniki in redovniki, še posebno iz Novega mesta in bližnje okolice. K slovesni maši povabite tudi vernike. Med sv. mašo bo škof podelil »odličje sv. Jožefa«, najvišje škofijsko priznanje, ki ga Škofija Novo mesto podeljemo osebam

(ali ustanovam), ki so se izkazale z zglednim krščanskim življenjem in zvestim služenjem naši krajevni Cerkvi. Torej lepo vabljeni na god sv. Jožefa v stolnico, da boste videli, kdo si je v letu 2014 svojim delom in zgledom zaslužil to najvišje odličje.

Božidar Metelko

ŠKOFIJSKA KARITAS – IZOBRAŽEVALNI VEČER

Škofijska karitas Novo mesto, v četrtek, 6. marca, vabi na tradicionalni izobraževalni večer za sodelavce Župnijskih karitas. Srečanje bo v veliki kapeli Baragovega zavoda, v Šmihelu v Novem mestu, **s pričetkom ob 17. uri.**

Gostja večera, **dr. Andreja Poljanec, spec. zakonske in družinske terapije,** bo predavala na temo: **Nasilje – odločno NE.**

Nekaj misli iz napovedanega predavanja:
Nasilje se v odnosih pojavlja precej pogosto, zato se včasih zdi, da je to povsem

naraven pojav. Pa vendar ni tako. Nasilje ne sodi v nobene odnose, niti v starševske niti v odrasle. Nasilja si nikoli nihče ne zasluži.

Kot orkan, ki za seboj pusti navzven vidno razdejanje, pusti nasilje razdejanje v človekovi notranjosti. Za seboj pušča strah, ponižanje, žalost, bolečino, sram ...

Iskrenost do sebe, dostojanstvo in vztrajnost so pot, ki nas pelje do sočutnih, globljih in bolj polnih odnosov.

Gregor Vidic
generalni tajnik ŠKNM

»V tem smislu pozivam finančne strokovnjake in vladajoče raznih dežel, da premislijo besede nekega modrijana starega veka: »Če svojih dobrin ne delimo z ubogimi, pomeni, da uboge okrademo in jim odvzamemo življenje. Dobrine, ki jih imamo, ne pripadajo nam, ampak njim« (Janez Zlatousti, De Lazaroconcineso II, 6: PG 48, 992)« čl. 57.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

»Naravnost je treba povedati, da obstaja neločljiva povezanost med našo vero in ubogimi. Ubogih nikdar ne pustimo samih!« čl. 48.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

JAGODE NAŠE PASTORALE

Karitas

Škofijska karitas Novo mesto

VAS VIJUDNO VABI NA LETNI

OBČNI ZBOR

22. marca 2014,

v veliki dvorani Baragovega zavoda,
 Smrečnikova ulica 60, Šmihel – Novo mesto.

I. del
 9.00

SVETA MAŠA

Somaševanje v župnijski cerkvi sv. Mihaela, Novo mesto - Šmihel
 bo vodil novomeški škof msgr. Andrej Glavan

II. del
 09.50

SPREJEM IN AGAPE

Sprejem gostov z okrepčilom ob čaju in kavi

III. del
 10.20

OBČNI ZBOR

Pozdrav direktorja ŠKNM in gostov

10.25

Osrednje predavanje

11.00

Delo v preteklem letu 2013: povzetek poročil o delovanju Škofijske
 karitas Novo mesto in župnijskih karitas

11.15

Razprava

IV. del
 11.35

SKLEPNI DEL

Sklep in agape

ISKRENO VESELI BOMO VAŠE UDELEŽBE.

ŠKOFIJA NOVO MESTO

POSTNA DUHOVNA OBNOVA ZA DUHOVNIKE

Bliža se postni čas, ki nas vabi k poglobljeni pravi na naš največji praznik – veliko noč, ki morda prinaša tudi kakšno spremembo v našem pastoporalnem delu: pri oznanjevanju, katezezi ali odnosu do drugih, še posebno naših vernikov.

Zato ste lepo vabljeni, da se duhovne obnove udeležite. Tema letošnje obnove, ki jo je predlagala Komisija za oblikovanje duhovnikov, naj bi se glasila: ***CERKEV je mati, ki ima srce za vse, sprejema vsakega in vsakemu odpira vrata.***

Dnevni red:

- 9.00 – 9.15: zbiranje
- 9.30: prva meditacija
- 11.00: druga meditacija
- po meditaciji (priložnost za spoved in adoracijo)
- 13.00: sv. maša – somaševanje (vodi škof Glavan), med mašo sklepna meditacija
- 14.00: kosilo

Duhovna obnova bo **v sredo, 26. marca, v samostanu Stična na Dolenjskem**. Vodil jo bo upokojeni nadškof dr. MARJAN TURNŠEK. Sklenili jo bomo s somaševanjem, zato prinesite s seboj albe in vijolične stole.

Pravočasno si rezervirajte čas in se je gotovo udeležite, kajti duhovne obnove naj bi se udeležili vsi duhovniki in redovniki novomaške škofije.

škof Andrej Glavan

VABILO ZA LJUDSKO PETJE PRI SV. MAŠI

Dragi duhovniki, lepo prosim, da obvestite svoje organiste ali voditelje ljudskega petja v cerkvi, da bo srečanje za ljudsko petje pri sv. maši **v soboto, 15. marca, ob 16.00 v dvorani na škofiji.**

Kot sami veste, je v marsikateri župniji ljudsko petje zelo osiromašeno, ponekod celo izginja. Zato bi moral vsak župnik spomniti organista, da naj poskrbi tudi za poživitev ljudskega petja in pri vsaki, še tako slovesni maši, naj da po možnosti na program vsaj eno ali dve ljudski pesmi. Z namenom, da bi tudi pri ljudskem petju naredili korak naprej, prisrčno vabim odgovorne, da se udeležijo tega srečanja.

*prof. Barbara Lotrič in s.
Judita Božič, ND*

IZOBRAŽEVANJE ZA BOGOSLUŽNE SODELAVCE

V letošnji prvi številki Sporočil slovenskih škofij na strani 6 beremo o možnosti izobraževanja za bogoslužne sodelavce na Katehetsko-pastoralni šoli. Božja Previdnost je brez naše vednosti uredila tako, da so ravno zdaj na programu predmeti, ki ustrezajo tej potrebi in verjetno tudi želji mnogih.

Predavanja so v pomladnem semestru 2014 namreč naslednja:

Liturgika, dr. Silvester Fabijan: 24. in 31. januarja ter 7. februarja

To predavanje iz Liturgike, ki ga ima dr. Silvester Fabijan, še posebno priporočamo (lahko celo zapišemo, da je **obvezno**) IZREDNIM DELIVCEM OBHAJILA (o tem ste bili večina izmed vas že obveščeni). Izredni delivci pridite vseeno, čeprav ste morda zamudili prvo predavanje, ker morda niste vedeli za to možnost izobraževanja.

Teologija duhovnosti, mag. Janez Žakelj: 14., 21. in 28. marca

Nauk o Cerkvi, mag. Igor Luzar: 14., 21. in 28. marca

Sociologija religije, dr. Janez Gril: 4. in 11. aprila

Predavanja so ob petkih od 16.15 do 19.30 z vmesnim odmorom. Izvajajo se v predavalnici bl. A. M. Slomška v 1. nadstropju Zavoda Friderika I. Baraga v Novem mestu. Vstop je prost. Udeleženci bodo o navzočnosti na katerem koli sklopu predavanj **od vodstva KPŠ dobili potrdilo**.

Lepo vabljeni!

mag. s. Brigita Zelič

»Cerkev evangelizira in se evangelizira z lepoto bogoslužja, ki je tudi obhajanje oznanjevalne dejavnosti ter vir prenovljene spodbude za darovanje« čl. 24.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

ŠKOFIJA NOVO MESTO

IN MEMORIAM

DR. JOŽEF GOLE

Na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja, 8. decembra 2013, je v jutranjih urah Gospod poklical v svoj mir dr. Jožeta Goleta, letošnjega železomašnika, duhovnika novomeške škofije in dolgoletnega profesorja na visoki teološki šoli Presvetege Srca v Hales Cornersu v Millwaukeeuju.

Rodil se je 21. septembra 1916 v Zagorici pri Dobrniču v izjemno skromnih razmerah med sedmimi brati in sestrami, očetu tesarju in požrtvovalni svetniški materi. V domači družini je dozorel njegov duhovniški poklic, imel pa je tudi strica duhovnika. Jože se je izkazal kot dober dijak in študent in se je v Ljubljani v veliki meri preživil sam z inštrukcijami. Poznal je samo eno oceno: odlično. Zato ga je škof Rožman poslal na študij na Sorbono v Pariz. Vmes je posegla druga svetovna vojna in Jože se je moral vrniti v domovino. Dokončal je študij in bil 4. julija 1943 v ljubljanski stolnici posvečen v duhovnika. Zaradi partizanskih groženj ni mogel imeti nove maše v domačem Dobrniču, temveč jo je obhajal pri Šentpetru v Ljubljani. Ob koncu vojne

se je pridružil tisočem beguncev na Koroško. Pred prisilno vrnitvijo v domovino ga je rešil angleški kurat, ki mu je Gole ministriral. S pomočjo dobrih ljudi je nato prišel v Gradec in tam v neverjetno težkih razmerah (zbolel je za jetiko) leta 1948 doktoriral. O njem so njegovi sošolci vedeli povedati: »Jože je knjigo samo preletel, pa je znal že vse obnoviti ...« Po doktoratu je poučeval Sveto pismo v Gradcu. Ker mu je Udba večkrat grozila, se je na povabilo jezuitov iz Millwaukeea leta 1950 odločil, da gre v ZDA in poučuje

na univerzi Marquette (cerkveno pravo) ter na visoki teološki šoli Presvetega Srca, ki je bila namenjena zapoznelim duhovnim poklicem. Tam je predaval Sveto pismo, filozofijo, metafiziko in homiletiko. Tekoč je govoril sedem jezikov (med njimi tudi arabščino). Dejavno se je vključil tudi v življenje slovenske skupnosti in župnije sv. Janeza. V marsičem je bil njihov nepogrešljiv sopotnik, posebno potem, ko so izgubili župnijo. Znan je bil tudi kot velik dobrotnik misijonov.

Čeprav daleč od domovine, je ostal vedno povezan z njo in se je od ustanovitve prišteval med novomeške duhovnike. Vzdrževal je stike z domačimi in je pomagal domači župniji in drugim. Ko so bili obnovljeni Škofovi zavodi v Šentvidu, je bil tega posebej vesel in je postal njihov dobrotnik. Bil pa je tudi dobrotnik božjepotnega središča na Zápplazu. Namesto nove maše so mu rojaki kasneje pripravili dve nepozabni slavji, leta 1993 zlato in leta 2003 biserno mašo in tudi za diamantni jubilej je še prišel domov. Letošnji »železni« jubilej pa je julija obhajal v Millwaukeeu s Kolumbovimi vitezi in skavti, katerih duhovni spremljevalec je bil, in seveda s slovenskimi rojaki. V domu za ostarele je zadnje mesece vse bolj pešal. Usodni tumor je vedno bolj pritiskal na možgane. Kljub temu je ostal pri zavesti do zadnjega in se ob molitvi slovenskih prijateljev poslovil s tega sveta.

Od njega so se v Millwaukeeu poslovili z molitvami v pogrebem zavodu v petek, 13., in soboto, 14. decembra, ter z mašo v Hales

Cornersu, kjer je učil in živel. Navzoči so bili skavti, Kolumbovi vitezi in zelo veliko slovenskih rojakov.

Sam je vedno želel in tudi drugim naročal, da bi bil rad pokopan v domačem kraju. Zato je žara pripravljena na »odhod« v Slovenijo, kjer bo ob priložnosti pokopan v družinski grobnici v Dobrničju, o čemer boste duhovniki pravočasno obveščeni.

Povzeto po *Sporočilih slovenskih škofij*, št. 2/2014

IN MEMORIAM

DR. JANEZ KRAMAR – ODLIKOVANEC ŠKOFIJE IN MESTNE OBČINE NOVO MESTO

Foto: Dolenjski list

Pokojni Janez Kramar, dr. med., specialist splošne kirurgije in urologije, se je rodil 29. aprila 1938 v številčni družini v Gorenjem Kamenju pri Novem mestu. Po končani gimnaziji v Novem mestu se je vpisal na medicinsko fakulteto v Ljubljani, kjer je leta 1963 tudi diplomiral. Takoj po opravljeni diplomu se je zaposlil v Splošni bolnici Novo mesto, kjer se je kmalu za tem odprl urološki oddelek, za kar ima največ zaslug ravno dr. Kramar. Postal je prvi vodja tega oddelka in ga je uspešno vodil do leta 1997.

Janez Kramar je bil pomemben člen pri oranju ledine slovenske urologije, saj je bil med prvimi, ki so opravili specializacijo iz te stroke. V novomeški bolnišnici je

uspešno pričel s prvimi operacijami na urogenitalnem področju, še posebej pa se je veliko ukvarjal z boleznimi prostate. Njegov delež pri operativnem zdravljenju prostate je izjemen tudi v slovenskem merilu. Svoje znanje je redno izpopolnjeval, prav tako je spodbujal k temu tudi mlajše kolege. S tem je ohranjal raven novomeške urologije na visoki strokovni ravni.

Dr. Janez Kramar je bil tudi odlikovanec škofije Novo mesto. Skupaj z ženo Marijo je 19. marca 2009 prejel »odličje sv. Jožefa«, ki ga je podelil škof msgr. Andrej Glavan. V obrazložitvi za to najvišje škofijsko odličje je bilo zapisano: *»Zakonca Kramar sta zelo cenjena zdravnika zaradi visoke strokovnosti v zdravniškem poklicu in izredno plemenitega – človeškega odnosa do vseh ljudi – pacientov. Tudi pod totalitarnim režimom v času bivše države nista nikoli skrivala verskega prepričanja in sta vedno živela pokončno in pričevalno krščanstvo. Obenem pa sta ob vsem svojem delu ustvarila zgledno krščansko družino.*

Dve leti za tem, leta 2011 pa je Občina Novo mesto dr. Kramarja razglasila za

»*častnega občana občine*«. Pri tej razglasitvi je imel zahvalni govor v KC Janeza Trdine. Še danes mi zvenijo v ušesih njegove besede, ko je med drugim dejal nekako takole: »*V življenju sem se vedno trudil, da bi živel po desetih božjih zapovedih, po katerih so me učili živeti moji starši. Zato sem bil srečen. Danes pa žal mnogi Slovenci kršijo te zapovedi – ne živijo po njih, zato je pri nas taka zmeda, vse gre narobe in ni sreče ne blagoslova.*« Ko je izrekel te besede, se je med govorom oglasil bučen aplavz!

To je bil dr. Janez Kramar: ljubezniv, ustrežljiv, strokovnjak na svojem področju in predvsem pokončen kristjan, ki nikoli ni skrival svojega prepričanja tudi v najtežjih povojnih časih. Naj mu za vse to Gospod stotero povrne in podeli večno plačilo pri sebi v nebesih!

Dr. Janez Kramar je umrl na staro leto, 31. decembra 2013, in bil pokopan v družinskem krogu na pokopališču v Šmihelu v Novem mestu 9. januarja 2014.

Božidar Metelko

NEKAJ MISLI IZ NAGOVORA PRI MAŠI ZADUŠNICI ZA DR. JANEZA KRAMARJA

Pri maši zadušnici za Janeza Kramarja smo se zbrali v božičnem času. Stojimo pred jaslicami in svoje misli obračamo k Bogu za pokojnega zdravnika, ki ga priporočamo Njegovemu usmiljenju. Kaj nam kot kristjanom pove to časovno prekrivanje praznika Božjega rojstva in slovesa od pokojnega?

Mislím, da nam nocoj govorijo tri resničnosti, ki močno nagovarjajo naše krščansko življenje. Prva je, da ob božiču praznujemo vstop Boga v telo. Bog je postal človek, privzel je človeško telo. S tem, da se je utelesil, je na poseben način posvetil telo vsakega

človeka. Telo je nekaj svetega. Pokojni zdravnik Janez se je tega zavedal. Slišal sem, da je pred vsako operacijo molil. Čeprav je bil kdaj kakšen poseg povsem vsakdanji, rutinski, kakor imamo navado reči, se je za nekaj trenutkov zbral v molitvi, preden je vzel skalpel v roke. Zakaj? »Ker bom zarezal v živo meso,« je pojasnil. Molitev mu je pomagala, da pri svojem delu ni srečeval primerov, ampak je srečeval ljudi, operiral je ljudi, zdravil je ljudi.

Drugo misel nocojšnjega slovesa nam prinaša Jezus v evangelijskem odlomku

po Marku. Jezus je nasitil množice in jih odpustil. Učence je že prej poslal v čolnu na drugo stran jezera. Sam je šel na goro molit. Okoli četrte nočne straže je šel k njim, oni pa ga niso spoznali in so od strahu zavpili. Jezus jih je nagovoril: »Bodite pogumni, jaz sem, ne bojte se!« Bog človeku vedno znova prihaja naproti z besedo: »Ne boj se!« Strani Svetega pisma so posejane s tem pozdravom opogumljenja. Kot bi Bog stalno nosil v spominu prvo besedo, ki mu jo je povedal človek in je zapisana v Svetem pismu. Ko se je namreč Adam skrtil v vrtu, Bog pa ga je iskal z besedo: »Adam, kje si?« je Adam odgovoril: »Zbal sem se in sem se skrtil.« Zato nam Bog ob vsakem srečanju reče, ne boj se, jaz sem. Tudi pokojnemu gospodu Janezu je Jezus, ki je prišel ponj, da izpolni svojo obljubo in ga odvede v Očetovo hišo, kjer je mnogo bivališč, ob tem obisku rekel: »Janez, ne boj se, jaz sem. Prišel sem pote, da te odvedem domov.« In tudi nam, zlasti vsem domačim, ob tem slovesu govori: »Ne bojte se. Vem, da ste žalostni, vendar se bo vaša žalost spremenila v veselje.« Bog sam nas v tem trenutku tolaži in nam vliva poguma. »Ne bojte se.«

Tretjo misel pa nam je povedal pokojni gospod Janez sam. Ko se je poslavljaj od svojih domačih, jim je kot oporoko izročil besedo: »Ostanite prijatelji, radi se imejte!« V teh trenutkih nas preplavlja žalost in bolečina, ker pokojnega ne bomo več srečevali tako, kakor smo bili vajeni desetletja. Nič več skozi zven glasu, skozi dotik, skozi nasmeh

in objem. Prav v prijateljstvu pa bomo spoznali, da smo zemlji izročili samo to, kar je bilo vzeto iz nje. Tistega, kar je med nami stkala dobrota, ljubezen, naklonjenost, tega pa ne more uničiti ne molj ne rja, ne črv in ne trohnoba. Vse to raste iz Boga, ki je ljubezen. In kot Bog ne pozna minevanja, tudi vse, kar živi iz ljubezni, ne pozna minevanja. Zlati najbližji boste začeli spoznavati, kako jasne postajajo besede, kako čisto zvenijo misli, kako bližnja postaja navzočnost, ki ni več vezana na zemeljske zakonitosti, ampak ima svoj življenjski prostor v Bogu.

Kakor v tej sveti daritvi Bogu izročamo pokojnega gospoda Janeza, tako Mu izročam vse žalujoče za njim, naj tudi njim v svoji ljubezni reče: »Ne bojte se.« Naj obriše solze z njihovih oči in jih potolaži z ljubeznijo, ki ne mine.

*p. Stane Zore,
provincial frančiškanov*

DEJAVNOSTI ŠKOFA ANDREJA GLAVANA

Oktober 2013

- 24. 10. je opravil kanonično vizitacijo (KV) v župniji Cerklje ob Krki.
- 26. 10. je v Šentrupertu blagoslovil spominsko obeležje na nekdanjem grobu bl. Alojzija Grozdeta.
- 27. 10. je v Selcih posvetil dva diakona ljubljanske nadškofije Andreja Nagliča iz župnije Ribno in Mohorja Rihtaršiča iz župnije Selca.
- 29. 10. KV Krško
- 30. 10. KV Leskovec

November 2013

- 1. 11. je zjutraj vodil slovesnost ob prazniku vseh svetnikov v novomeški stolnici. Popoldne je vodil spominsko slovesnost za pokojne škofo in duhovnike na ljubljanskih Žalah.
- 3. 11. je blagoslovil obnovljeno notranjščino žup. cerkve v Kostanjevici na Krki.
- 7. 11. je vodil sv. mašo za pokojne profesorje.
- 8. 11. KV Šentjernej
- 11. 11. je obiskal novomeške duhovnike na duhovniških dnevih v Strunjanu.
- 12. 11. se je udeležil akademije ob 75-letnici SAZU v Slovenski filharmoniji.
- 13. 11. je vodil slovesno somaševanje in se udeležil akademije v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani ob godu zavetnika sv. Stanislava Kostka.
- 16. 11. se je udeležil brezjanskih pogovorov s predstavitvijo življenja in dela nadškofa Vovka.
- 17. 11. je v žup. cerkvi v Leskovcu blagoslovil nove orgle, zvečer se je udeležil Gala koncerta Radia Ognjišče.
- 19. 11. se je v Ljubljani udeležil podelitve nagrade krožnika strpnosti Evropske akademije znanosti in umetnosti misijonarju Pedru Opeki.
- 21. 11. je opravil KV na Raki.
- 22. 11. KV Podbočje.

23. 11. je v novomeški stolnici vodil slovesnost ob škofijskem sklepu leta vere in podelil Sveta pisma 20 katehumenom. Po maši je vodil jesensko sejo ŠPS z načrtovanjem škofijskega pastoralnega načrta. Zvečer je podelil zakramente uvajanja 6 katehumenom v župniji NM-sv. Lenart.
24. 11. je v NM-stolnici vodil somaševanje ob prazniku Kristusa, Kralja vesoljstva. Popoldne je v LJ-stolnici vodil slovesnost ob sklepu leta vere in podelitvi Svetih pisem okrog 70 katehumenom.
25. in 26. 11. je vodil plenarno sejo SŠK v Ljubljani.
27. 11. KV Bučka, Škocjan, Sv. Duh – Vel. Trn
28. 11. KV Velika Dolina
29. 11. je obiskal Škofijsko karitas v Šmihelu pri Novem mestu. Popoldne je vodil pogreb ljubljanskega duhovnika Mirka Hrena v Strugah.

December 2013

2. 12. je opravil skrutinije, pogovore z novomeškimi bogoslovci v LJ-semenišču.
3. 12. je blagoslovil in odprl razstavo jasic in reliefov kiparke Lize Hribar v prostorih Družine v Ljubljani.
5. 12. KV Kostanjevica. Zvečer se je udeležil miklavževanja v ljubljanskem semenišču.
6. 12. zvečer je vodil sklep celodnevnega češčenja in praznično mašo ob zavetniku NM-stolnice, sv. Miklavžu.
7. 12. je blagoslovil in odprl vseslovensko razstavo jasic v frančiškanskem samostanu v Novem mestu.
8. 12. zjutraj je vodil slovesno somaševanje ob godu sv. Miklavža, zavetnika LJ-stolnice. Popoldne je sprejel bogoslovce v Marijino kongregacijo slovenskih bogoslovcev in duhovnikov in se zvečer udeležil slovesne akademije na čast Brezmadežni.
11. 12. se je udeležil sprejema pri ministru za kulturo za predstavnike verskih skupnosti. Zvečer se je udeležil in povedal pozdravne besede na koncertu ob 15-letnici delovanja Aninega sklada za pomoč družinam z več otroki.
13. 12. se je udeležil sprejema za poslovne partnerje Beneficija.
14. 12. je pogostil pevce novomeškega stolnega zbora.
15. 12. je sprejel skavte, ki so mu prinesli luč miru iz Betlehema.
16. – 23. 12. je za različne medije snemal božično poslanico in predpraznične intervjuje.
19. 12. je v Ljubljani sprejel na predpraznični obisk predstavnike NSi.

20. 12. si je na ljubljanski nadškofiji voščil s sodelavci ob bližnjih praznikih. Sprejel je obisk predstavnikov gasilske zveze Slovenije. Popoldne se je udeležil predprazničnega kosila v Zavodu sv. Stanislava, zvečer pa je vodil somaševanje ob prazniku slovenske samostojnosti in enotnosti. Nato se je udeležil slavnostne seje državnega zbora in državne proslave v Cankarjevem domu.
23. 12. se je udeležil predstave novomeških gimnazijcev v KC Janeza Trdine ob dnevu samostojnosti in enotnosti.
24. 12. si je voščil z ožjimi sodelavci na novomeški škofiji.
25. 12. je vodil slovesno polnočnico in dnevno mašo v NM-stolnici. Popoldne je vodil praznično mašo v LJ-stolnici.
26. 12. je v NM-stolnici daroval mašo za domovino in po maši sprejel nekatere župane, vojaškega in policijskega vikarja.
27. 12. se je udeležil dobrodelnega koncerta za medgeneracijski dnevni center v Velikem Gabru.
30. 12. je na Družini sodeloval pri predstavitvi papeževe poslanice ob svetovnem dnevu miru.

Januar 2014

1. 1. je v LJ-stolnici sprejel večne zaobljube s. Leonide Zamuda, SL in se udeležil priložnostne akademije sester Skupnosti Loyola v Zavodu sv. Stanislava.
3. 1. je v Novem mestu sprejel praznični obisk direktorja pošte.
5. 1. je v NM-stolnici podelil službo bralca bogoslovcu 1. letnika Urošu Pavkoviču.
6. 1. je zjutraj v LJ-stolnici vodil somaševanje ob prazniku Gospodovega razglasenja in na nadškofiji sprejel obisk kolednikov iz Besnice. Zvečer je vodil somaševanje v NM-stolnici in se nato udeležil koncerta božičnih pesmi v izvedbi Slovenskega okteta.
9. 1. je v Stični daroval mašo zadušnico za umrlega Huberta Patzelta, Ciril-Methodovega odlikovanca SŠK in velikega dobrotnika samostana Stična.
11. 1. je vodil somaševanje na srečanju kolednikov v Baragovem zavodu v NM-Šmihelu. Nato je na škofiji sprejel obisk skopskega škofa Kira Stojanova.
12. 1. se je udeležil umestitve nadškofa Franza Lacknerja v Slazburgu.
13. 1. je vodil 77. redno sejo SŠK v Celju.
14. 1. je opravil vizitacijo v skupnosti sester Corpus Christi na Čatežu ob Savi.

17. 1. je vodil somaševanje v cerkvi sv. Roka v Žužemberku ob godu sv. Antona Puščavnika in se nato udeležil dekanijske konference v pripravi na kanonično vizitacijo in birmo.
19. 1. se je udeležil in je nagovoril zbrane pri ekumenskem bogoslužju v evangeličanski cerkvi v Ljubljani.
21. 1. je posnel pogovor za novomeško televizijo Vaš kanal.
22. 1. se je udeležil zbora KORUS v Celju in zvečer vodil somaševanje in ekumensko bogoslužje v uršulinski cerkvi Svete Trojice v Ljubljani.

»Vstanimo, pojdimo ven, da bi vsem podarili življenje Jezusa Kristusa! Tukaj za vso Cerkev ponavljam, kar sem večkrat govoril duhovnikom in laikom v Buenos Airesu: veliko raje imam »obtolčeno« Cerkev, ki je ranjena in zamazana, ker je šla ven na ceste, kakor pa bolno Cerkev, ki se zaradi svoje zaprtosti in lagodnosti oklepa lastnih varnosti. Ne maram Cerkve, ki skrbi za to, da bi bila v središču in se končno zaplete v kup morečih skrbi in sporov«. čl. 49.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

»Stiska in obup se polajščata src mnogih ljudi, celo v tako imenovanih bogatih deželah. Pogosto ugaša življenjsko veselje, razrašča se nespoštljivost in nasilje, družbena neenakost vedno jasneje prihaja na dan. Človek se mora boriti za življenje, ki pogosto nima pravega dostojanstva«. čl. 52.

Papež Frančišek, Apostolska spodbuda »Evangeljsko veselje«

JAGODE NAŠE PASTORALE

NAPOVEDNIK

1. 2. Starši v izkustvenem dialogu s katehetom od 9.00 do 16.00 v Baragovem zavodu v Novem mestu
2. 2. Dan posvečenega življenja ob 10.30 v novomeški stolnici
2. 2. Grozdetov molitveni shod na Zaplazu, sv. maša ob 15. uri
3. 2. Gnidovčev dan - cerkev na Taboru v Lj, 18.30
14. 2. Komisija za permanentno oblikovanje duhovnikov
2. 3. Grozdetov molitveni shod na Zaplazu, sv. maša ob 15. uri
5. 3. Pomladanska pastoralna konferenca ob 9.00 v Baragovem zavodu
6. 3. Izobraževalni večer Škofijske karitas NM ob 17. uri v Baragovem zavodu
12. 3. Seja Duhovniškega sveta ob 9.30 v Baragovem zavodu
- 13., 14., 20. in 21. 3. Nikodemovi izobraževalni večeri v Baragovem zavodu ob 19.00
15. 3. Srečanje za organiste in zborovodje ob 16. uri v škofijski dvorani
19. 3. Praznovanje škofijskega zavetnika sv. Jožefa v stolnici ob 18.00
22. 3. Občni zbor Škofijske karitas NM ob 9.00 v Baragovem zavodu
26. 3. Postna duhovna obnova za duhovnike v Stični ob 9.00
6. 4. Grozdetov molitveni shod na Zaplazu, sv. maša ob 16. uri
9. 4. Seja dekanov v sejni sobi na ordinariatu ob 9.00
17. 4. Veliki četrtek – krizmena maša ob somaševanje vseh duhovnikov v stolnici ob 9. uri
25. 5. Slovesno praznovanje godu bl. A. Grozdetu in srečanje za člane ŽPS na Zaplazu
7. 6. Maša za vse pobite domobrnce in druge žrtve komunizma v Kočevskem Rogu v soboto ob 11. uri

KAZALO

UVODNIK	1
SINODA – ZDRAVILO ZA DRUŽINO	3
KAJ SO ME NAUČILI SOGOVORNIKI	5
ŽPS – SKUPAJ V NAČRTOVANJU IN SKUPAJ V MOLITVI	7
DUHOVNIŠKI DNEVI STRUNJAN 2013	8
»TOTUS TUUS – VES TVOJ«	10
»PRIDI, POGLEJ IN PRISLUHNI«	12
ZGIBANKA O ROMARSKEM SVETIŠČU NA ZÁPLAZU IN BLAŽENEM ALOJZIJU GROZDETU	14
RAZMIŠLJANJE OB GODU BLAŽENIH DRINSKIH MUČENK V NOVOMEŠKI ŠKOFIJI VEDNO VEČ KOLEDNIKOV	16
DUHOVNA OBNOVA ZA ŽUPNIJSKE GOSPODINJE	18
PRAZNOVANJE ZAVETNIKA ŠKOFIJE SV. JOŽEFA	20
ŠKOFIJSKA KARITAS – IZOBRAŽEVALNI VEČER	21
POSTNA DUHOVNA OBNOVA ZA DUHOVNIKE	22
VABILO ZA LJUDSKO PETJE PRI SV. MAŠI	24
IZOBRAŽEVANJE ZA BOGOSLUŽNE SODELAVCE	24
DR. JOŽEF GOLE	25
DR. JANEZ KRAMAR	26
NEKAJ MISLI IZ NAGOVORA PRI MAŠI ZADUŠNICI ZA DR. JANEZA KRAMARJA	28
DEJAVNOSTI ŠKOFA ANDREJA GLAVANA	29
NAPOVEDNIK	31
	35

* Besedilo Apostolska spodbuda » *Evangeljsko veselje*« papeža Frančiška, je s spletne strani Radia Vatikan.

Jagode naše pastore, Glasilo Škofije Novo mesto

Izdaja: Pastoralna služba; Odgovarja: prelat Božidar Metelko; Ureja: mag. Igor Luzar, Tehnični urednik Janko Jožef Pirc, Naslovnica: ŽPS Vavta vas; Jezikovni pregled: Marija Bratina; Grafična priprava in tisk: Špes, grafični studio, Novo mesto

JAGODE NAŠE PASTORALE